

GEDRAG

De oudere kat
een slag apart

Anneke van den Burg (links) en Kirsten Meijer hebben beiden een praktijk als gedragstherapeut voor katten. Ze zijn aangesloten bij Tinley Gedragstherapie voor Dieren en schrijven artikelen over kattengedrag.

Net als mensen worden ook katten in Nederland steeds ouder. Goede voeding en een betere verzorging van katten dragen hieraan bij. Ook de steeds betere medische behandelmogelijkheden maken dat katten steeds ouder worden. Een ouder wordende kat kan ook de daarmee gepaard gaande gedragsproblemen, kwalen en ziekten krijgen.

Wanneer wij als gedragstherapeuten benaderd worden voor gedragsproblemen bij oudere katten, besteden wij specifiek aandacht aan de mogelijke relatie tussen de leeftijd en het gedragsprobleem. Over het algemeen is leeftijd niet de enige verklarende factor. In dit artikel bespreken we een aantal gedragsproblemen waarbij leeftijd een rol speelt. Bij de beschrijving van de gedragsproblemen putten we ook uit onze praktijkervaring als gedragstherapeuten.

Onzindelijkheid

Onzindelijkheid definiëren wij als het plassen of poepen buiten de kattenbak. De oorzaak kan liggen in een medisch probleem, zoals blaasontsteking, waardoor een aversie tegen de kattenbak is ontstaan. Maar vaak ontstaat onzindelijkheid doordat kattenbakken niet voldoen aan de wensen en eisen van de kat. Een (te) kleine kattenbak, met een kap en een klep, met chemisch geurend grof grit, die niet dagelijks wordt leeggeschept en niet wekelijks wordt verschoond, geeft een groter risico op het ontstaan van onzindelijkheid. Dat geldt voor iedere kat, ongeacht de leeftijd. Maar bij oudere katten kan onzindelijkheid ook nog te maken hebben met slijtage van de gewrichten. Een dier dat daar last van heeft, heeft pijn bij het gebruik van de kattenbak. Dit kan tot gevolg hebben dat de kat de bak gaat mijden en andere plekken zoeken waar hij met minder pijn kan plassen en poepen.

- * Koop een kattenbak met een lage instap die goed stevig staat.
- * Plaats de bak op een plek die goed toegankelijk is en op de woonlaag waar de kat veel verblijft. Laat een kat met gewrichtsklachten niet een steile keldertrap afdalen of de zoldertrap opklimmen om zijn behoefte te doen.
- * Heb je een kat die buiten zijn behoefte doet, maak dan het kattenluik makkelijk toegankelijk door binnenshuis of buitenshuis een opstapje te maken. Het kan zijn dat je oudere kat op een gegeven moment helemaal geen gebruik meer maakt van het kattenluik. Dan is het openen van de deur de enige optie.

Agressie

We kunnen diverse vormen van agressie tegenkomen bij katten. Vaak liggen hieraan verschillende oorzaken ten grondslag. Als gedragstherapeuten willen wij de juiste vorm van agressie achterhalen zodat wij de klant een goede aanpak kunnen adviseren. Agressie bij en tussen katten is van alle leeftijden. Toch kan leeftijd een specifieke rol spelen bij het ontstaan van agressie. De zintuigen van een oudere kat werken minder goed waardoor een dier schrikachtig, onzeker en angstig wordt. De spierkracht van het oudere dier neemt af en de gewrichten zijn stram en pijnlijk. Als een kat in het verleden goed in staat is geweest een indringer uit zijn territorium te verjagen, wordt dat op oudere leeftijd steeds moeilijker. Het gevolg is dat de oudere kat in een verhoogde staat van opwindning met bijbehorende stress verkeert wanneer er toch een indringer de tuin of het huis inkomt die niet wenst te wijken. Behalve dat er agressie tussen de katten optreedt, kan het ook zo zijn dat een eigenaar die

toevallig langsloopt of wil ingrijpen, heftig wordt aangevallen door de eigen kat. De eigen kat reageert de hevige opwindning, spanning, irritatie en frustratie af op zijn eigenaar, soms met flinke verwondingen tot gevolg. Dit noemen wij redirectie agressie. Ook in kattengroepen die binnenshuis leven kan de dynamiek veranderen wanneer de oudere kat last krijgt van ouderdomskwalen.

- * Houd er rekening mee dat er andere katten zijn die het leven van jouw oudere kat onaangenaam maken in de tuin. Het advies is om de tuin af te schermten zodat er geen vreemde katten meer in je tuin komen.
- * Als jouw kat gebruik maakt van een kattenluik, kies dan voor een kattenluik dat alleen opent op de chip van je kat. Hiermee verklein je de kans dat vreemde katten het huis inkomen.
- * Zorg binnenshuis voor voldoende en makkelijk toegankelijke belangrijke bronnen, zoals water- en voerbakjes en ligplekken.

Overmatig mauwen en aandachtvragend gedrag

Dit is een gedragsprobleem waar regelmatig onze hulp voor wordt ingeroepen. Zeker wanneer dit 's nachts gebeurt, eigenaren ten einde raad hun bed uitkomen en niet voldoende nachtrust meer krijgen. Vaak hebben eigenaren al geprobeerd het mauwen en aandachtvragend gedrag te negeren. Maar negeren zal niet het gewenste resultaat hebben wanneer de onderliggende oorzaak niet wordt verholpen. Er zijn verschillende oorzaken voor dit gedrag zoals verveling of te weinig aandacht voor de kat. Maar de leeftijd van het dier kan ook een oorzaak zijn. Zo kan een oudere kat die minder goed ruikt vaker om eten gaan vragen. En dan vooral geurend vers eten. Maar ook pijn kan een oorzaak zijn van overmatig mauwen en aandacht vragen. Het dier zit immers niet lekker in zijn vel. Denk bij voorbeeld aan gebitsproblemen zoals tandplak, tandsteen en tanderosie. Veel oudere katten ontwikkelen gebitsproblemen en dat hebben we vaak niet in de gaten.

- * Wees alert op mogelijke onderliggende medische problemen van overmatig mauwen en aandachtvragend gedrag. Raadpleeg tijdig de dierenarts. Een oudere kat gaat niet zo maar meer mauwen en aandacht vragen.
- * Ga verveling tegen en geef de oudere kat regelmatig aandacht. Ook de oudere kat wil nog graag spelen. Pas je spel aan door je kat meer te laten sluipen, minder te laten springen en minder lang te spelen.
- * Geef de kat wat grotere speeltjes waar hij liggend mee kan spelen en daardoor de nodige beweging krijgt.
- * Zorg dat de oudere kat niet uitglijdt op gladde vloeren maar leg er een vloerkleed met een korte pool neer. Hierdoor voelt hij zich minder onzeker in zijn spel.
- * Leg horizontale krabmogelijkheden neer. Dit geeft minder spanning op de spieren en zorgt ervoor dat de spieren in de voorpoten toch blijven bewegen.

Cognitieve dysfunctie/dementie

Een specifieke ouderdomsziekte waarbij de katten last krijgen van allerlei verschijnselen is dementie. Dementie kan nog niet volledig verklaard worden en is net als bij mensen moeilijk te behandelen. Het heeft in ieder geval een relatie met het centrale zenuwstelsel, waarvan de hersenen een belangrijk onderdeel uitmaken. Dementie wordt niet altijd tijdig onderkend. Bovendien kunnen de gedragsveranderingen die ermee gepaard gaan, ook door andere medische oorzaken verklaard worden. Er zijn namelijk veel ziekten die van invloed zijn op het centrale zenuwstelsel. Kenmerkende dementieverschijnselen zijn desoriëntatie (ruimten niet herkennen), veranderingen in de sociale interactie met mensen of andere huisdieren (bang worden voor een andere kat in huis), verandering in het slaap- en waakritme (overdag veel slapen en 's nacht wakker en actief), onzindelijkheid (buiten de bak plassen en/of poepen) en een verandering in het activiteitsniveau (vaak minder actief).

~ 'Net als mensen worden ook katten in Nederland steeds ouder.' ~

Ouderdomsziekten en -klachten bij een senior of geriatrische kat

Ouderdom komt met gebreken. Dat geldt zeker ook voor senior (11 tot 15 jaar oud) en geriatrische katten (ouder dan 15 jaar). Omdat katten pijn niet of beperkt laten zien, daarmee laten ze immers hun kwetsbaarheid zien, worden ziekten niet altijd tijdig opgemerkt. Daardoor wordt een kat niet of laat behandeld en worden noodzakelijke aanpassingen in huis niet gedaan. In onderstaande afbeelding is te zien waar je aan kunt denken.

- * Laat de dierenarts andere mogelijke oorzaken voor de veranderende gedragingen uitsluiten. Als de dierenarts de diagnose 'cognitieve dysfunctie' oftewel dementie stelt, bespreek dan de mogelijkheden voor ondersteunende middelen om het proces mogelijk te vertragen.
- * Bied de kat regelmaat, aandacht en blijf zijn hersenen stimuleren door spel. Voor de rest blijven alle algemene maatregelen van kracht die voor alle oudere katten gelden. Het belangrijkste is het om rekening te houden met zijn leeftijd en de daarmee samenhangende beperkingen.
- * Zorg dat er voldoende bronnen in huis zijn waar de kat goed gebruik van kan maken. Denk aan kattenbakken, voer- en waterbakken en schuil- en slaapplekken. Vooral voor blinde, slechter horende/dove katten en katten met dementie is het goed om de bronnen op dezelfde plekken te laten staan.
- * Sprong je kat voorheen makkelijk op hogere plekken, maar doet hij dit niet meer of met meer moeite? Plaats dan meerdere plankjes of zet een trapje neer waardoor hij met kleinere sprongen toch op zijn favoriete plek kan komen.
- * Het lichaam van een oudere kat kan zich minder goed warm houden. Zorg voor warme ligplekjes (mandje voor de verwarming of in de zon). Kartonnen dozen kan je op de zijkant plaatsen zodat hij er niet in hoeft te springen, maar toch een fijne schuilplek heeft.
- * Voer zo min mogelijk veranderingen in huis door. En als het toch moet, doe het dan stapsgewijs.

* Gelukkig kunnen veel ziektes of ongemakken, door deze al vroeg te signaleren, goed behandeld worden. Bij een aantal ziektes kunnen dezelfde symptomen of gedragsveranderingen voorkomen. Regelmatige controle door de dierenarts is daarom noodzakelijk. Vertel je dierenarts over eventuele (gedrags-)veranderingen zodat een goede controle en zo nodig aanvullend onderzoek mogelijk is.

* Veel ziekten of afwijkingen zijn vaak als eerste te herkennen aan gedragsveranderingen. Door je kat regelmatig te observeren, kun je gedragsveranderingen sneller herkennen. Schrijf de veranderingen op in een dagboekje. Je went namelijk zelf ook weer aan ander gedrag van je kat waardoor je het na verloop van tijd normaal gaat vinden. Gedragsveranderingen bijhouden kan helpen bij het stellen van een juiste diagnose door de dierenarts of een kattengedragstherapeut.

~'Als gedragstherapeuten willen wij de juiste vorm van agressie achterhalen zodat wij de klant een goede aanpak kunnen adviseren.'~

Neem voor meer informatie contact op met Tinley Gedragstherapie voor Dieren op tinleygedragstherapie.nl of telefonisch via 0900-2020653.

